

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР

(освітній ступінь)

Кафедра образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР архітектурного факультету

[Signature] /Олександр КАЩЕНКО/

« 05 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«Скульптура»

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
023	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»

Мова викладання: українська

Розробники:

Карпов Є.Є.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

[Signature]
(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

протокол № 1 від « 05 » 08 2024 року

Завідувача кафедри

[Signature]

/Олена САФРОНОВА/

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ
РІК ВСТУПУ 2024-2025

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна								Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету			
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр		Пз	КП				КР	РГР	Конт. роб.
023	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру»	3,0	90	46	2		48	40			1		залік	1	

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни: робоча програма має на меті формування у здобувачів об'ємно-просторового мислення та здатності побудови тривимірної композиції. Отримати базові знання що до принципів та законів побудови скульптурної композиції, здатності масштабування і вмілого використання архітектурного оточення та ландшафту. Отримання знань про основні закони синтезу архітектури і скульптурних форм.

Також метою програми є формування у здобувачів практичних навичок обробки форми та виготовлення каркасу.

Пререквізити: освітні компоненти освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня: рисунок, скульптура і пластанатомія, композиція, історія світового мистецтва і архітектури, історія та сучасне українське мистецтво, рисна геометрія і проектна графіка, вступ до фаху (основи мистецтва, дизайну та архітектури). Паралельно вивчаються дисципліни: ОК4 актуальні проблеми образотворчого мистецтва, ОК6 рисунок.

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3718>

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності	
СК01.	Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.
СК02	Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
СК03	Здатність використовувати знання та практичні навички найвиразнішого розкриття змісту художнього твору та його втілення.
СК07	Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників

	образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.
СК09	Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.
СК10	Здатність до розуміння зв'язку мистецтва і архітектури

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПР01	Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.
ПР02	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
ПР03	Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
ПР04	Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
ПР05	Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.
ПР07	Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.
ПР08	Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
ПР10	Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.
ПР16	Володіти методами і засобами гармонійного поєднання мистецтва і архітектури.

Зміст курсу

Модуль 1. Міська декоративна скульптура

Змістовий модуль 1. Виконання в матеріалі міської декоративної скульптури

Лекція 1

Тема 1. Роль декоративна скульптура в міському середовищі.

Тема 2. Поняття композиційного центру.

Тема 3. Значення ритму у побудові об'ємно- просторової композиції.

Висновки

Практичне заняття 1.

Зміст заняття: «Міська скульптура». Виготовлення каркасу, види каркасів, особливості створення каркасу в залежності від складності композиції, матеріали необхідні для створення каркасу. Особливості кріплення каркасу до робочої площини

Практичне заняття 2.

Зміст заняття:

Значення силуету у скульптурній композиції.

Вплив силуету на образність.

Прокладка основних об'ємів, визначення основних ритмів.

Практичне заняття 3.

Зміст заняття:

Пропорційність у скульптурній композиції

Вплив пропорцій на образність

Визначення основних пропорцій, співвідношення пропорційності та ритмічної побудови, знаходження основних площин та форм. Визначення скульптурного стилю (трактовки форми) у скульптурній композиції.

Практичне заняття 4.

Зміст заняття:

Центр рівноваги.

Визначення центру рівноваги

Визначення центру рівноваги, вплив центру рівноваги на ритми та пропорційність.

Знаходження середніх об'ємів, перехідних ритмів, співвідношення частин композиції.

Практичне заняття 5.

Зміст заняття: Використання фактури і текстури, засоби їх нанесення.

Нанесення фактури і текстури, інструменти і матеріали необхідні для текстуровання.

Практичне заняття 6.

Зміст заняття:

Співвідношення між малими модулями.

Принципи фінішної проробки форми

Фінішна проробка форми та завершення роботи, інструменти для цього необхідні

Змістовий модуль 2. Виконання пам'ятника в матеріалі

Практичне заняття 1.

Зміст заняття:

Симетрія, асиметрія.

Види пам'ятників.

«Пам'ятник». Ескізування. Затвердження ескізів. Виготовлення складних каркасів та надання їм форми згідно композиційного задуму.

Практичне заняття 2.

Зміст заняття: Співмірність частин композиції

Прокладка основних об'ємів, визначення основних ритмів і пропорцій.

Практичне заняття 3.

Зміст заняття:

Види об'ємів (цілісність та ажурність).

Визначення силуету та середніх перехідних об'ємів. Перевірка пропорцій.

Визначення композиційного центру та центру рівноваги. Надання композиції загальних обрисів.

Практичне заняття 4.

Зміст заняття:

Співмірність частин композиції.

Визначення етапності роботи, модулювання середніх об'ємів, визначення середніх ритмів та перевірка основних ритмів.

Практичне заняття 5.

Зміст заняття:

Значення ритму у побудові об'ємно-просторової композиції.

Знаходження малих об'ємів, визначення стилю фінішної проробки форми.

Практичне заняття 6.

Зміст заняття:

Принципи фінішного модулювання форми.

Фінішна проробка форми. Нанесення фактури та текстури. Завершення роботи.

Індивідуальне завдання

1. Виготовлення каркасу людини.
2. Етюд погруддя людини із поворотом голови.
3. Етюд фігури людини в русі.

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

№ п/п	Вид роботи	Кількість годин
1	Підготовка до лекцій	1
2	Підготовка до практичних занять	15
3	Виконання індивідуально роботи	18
4	Підготовка до заліку	6
	Усього за семестр	40

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист

контрольної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Контрольне завдань може перевірятись на плагіат.

Списування під час опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- рівень володіння практичними навиками роботи в матеріалі;
- використання знань та практичних навичок для найвиразнішого розкриття змісту художнього твору та його втілення;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Контрольне (модульне) опитування проводиться за кількома змістовими

модулями. Бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на питання, поділяються між змістовими модулями.

Контрольне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Контрольне завдання виконується в пластеліні на каркасі.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання контрольного завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Контрольне завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного, модульного контролю, оцінки індивідуального завдання. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання			Залік	Сума балів
Змістовний модуль		Оцінка індивід. завдання		
1	2			
20	20	30	30	100

Шкала оцінювання балів за якість виконання індивідуального завдання

Оцінка за інд. завдання	К-ть балів до підсумков
A	27-30
B	25-26
C	24-22
D	19-21
E	18

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
1	2	3
90 – 100	A	

82-89	B	зараховано
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії поточного оцінювання знань здобувачів

Кіл-ть балів	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання (робота виконана на високому художньому рівні з дотриманням пропорцій та знань з анатомії). Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

74-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань (робота виконана на достатньому рівні з розкриттям теми в межах об'єкту та завдань роботи, кількома помилками в пропорціях та формах, з художньою виразністю). Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
60-73	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань (виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (робота виконана з істотними
	помилками в пропорціях, формах без художньої виразності). Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
0-59	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі завдання (виконання роботи не задовольняє мінімальним критеріям помилок (робота виконана з істотними помилками в пропорціях, формах без художньої виразності). Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Сухенко, Віктор Олексійович Академічний рисунок [Текст] : підручник / В. О. Сухенко, М-во культури України, НАОМА; рец. П.П. Печорний, В. Д. Сергєєв, М. І. Яковлєв. Київ : Амадей, 2016. 232 с.

Навчальні посібники:

1. Валецька Р. Пластична анатомія. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. 224 с.
2. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франковськ: Симфонія форте, 2020. 112 с.
3. Гопцій О. Б., Матвєєва П. М. Рисунок, живопис, скульптура : навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с. Режим доступу: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/35071/1/NP_rysunok_zhyvopys_22.pdf
4. Денисенко С. М. Основи композиції і проєктної графіки : навчальний посібник К: НАУ, 2021. 52 с.
5. Джахірул Амін Анатомія для художників : наочний посібник із зображення людського тіла. К. : ArtHuss, 2022.
6. Іванов-Ахметов Володимир Михайлович Навчальний рисунок (рисунок голови людини) [Текст]: навч. посібник / В. М. Іванов-Ахметов; Володимир Іванов-Ахметов; за ред. М.А. Фартушної; відп. ред. П.О. Киричок; рец.: Ю.І. Бондаренко, В.Ю. Могилевський; худож. І.В. Канівець МОН України; НТУ України "КПІ". Київ : НТУУ "КПІ", 2006. 80 с.

7. Клименюк Тетяна Михайлівна Креслення, рисунок, композиція : навч. посібник /Т.М. Клименюк; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 340 с.
8. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ : Вища школа, 2002. 188 с.
9. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник. 4-те вид. К. : Либідь, 2007. 384 с.
10. Красноголовець Олександр Сергійович Основи скульптури : навч. посібник /О.С. Красноголовець. Київ : Знання, 2008. 171 с.
11. Луміс Ендрю Рисуємо голови та руки. Київ : ArtHuss, 2024. 156 с.
12. Луміс Ендрю Рисунок фігури людини: Не шкодуючи сил. Київ : ArtHuss, 2024. 200 с.
13. Мистецтво скульптури : навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2018. 201 с.
14. Наталуха І.М., Апальков В.В., Рибін С.В., Носань В.А., Ногін Р.Ю. Пластична анатомія. Харків : ХДАДМ, Майдан, 2018, 206 стр.
2. Одрехівський В. В. Скульптурні студії. Проблеми об'ємно-просторової форми : навчально-методичний посібник по програмі «Скульптура». Львів : Афіша, 2003. 48 с.
3. Одрехівський Р. В. Скульптура. Голова та фігура людини : посібник. Л. : Ліга-прес, 2013. 79 с.
4. Печорний П. Рисунки з натури. К. : Софія-А, 2018.
5. Туманов І.М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання : навчальний посібник. Львів : Аверс, 2010. 496 с.
6. Яцуненко А. А. Пластика. Види рельєфів: основи ліплення / А.А. Яцуненко. Львів : ЗУКЦ, 2012. 80 с.

Додаткова література:

1. Гераськова Л. С. Скульптура середньовічних кочовиків степів Східної Європи. Київ : Наукова думка, 1991. 132 с.
2. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 1982. 168 с.
3. Лупій С. Скульптура. Особливості художньо-образної мови. АРТКЛАС. 2010. № 1. С. 54–62.
4. Скульптура. Ілюстрована енциклопедія. Том 1 / Науковий редактор проф. Б. С. Черкес. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. Т. 1: А – Аянт. 408 с.
5. Станкевич М.Є. Скульптура Володимира Мельника. Тернопіль : ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2000. 96 с
6. Художники Києва: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І. Бугаєнко та ін., Вип. 1. Київ : ІПРЕЗ, 2000.199 с.
7. Художники України: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І. Бугаєнко та ін., Вип. 2. Київ : ІПРЕЗ, 2001. 223 с.
8. Gottfried Bammes. Der nackte Mensch. – Dresden: VEB Verlag der Kunst, 1982. – 483 s.

Інформаційні ресурси:

<https://library.knuba.edu.ua/>